

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

05 квітня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 784/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі:

головуючого – Патрюка М.В.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Заріцької А.О., Луцюка П.О., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Устименко В.Є., Шиловой Т.С., Щотки С.О.,

розглянувши дисциплінарну справу стосовно судді Києво-Святошинського районного суду Київської області Бурбелі Юрія Сергійовича за зверненнями Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лутковської В.В., Голови Ради суддів загальних судів та народного депутата України VII скликання Гелевея О.І.

встановила:

У липні 2012 року до Комісії надійшло звернення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лутковської В.В. У зверненні Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лутковської В.В. вказується на необґрунтованість судових рішень – ухвал суду від 22 травня 2012 року та 18 червня 2012 року, винесених суддею Києво-Святошинського районного суду Київської області Бурбелою Ю.С. під час розгляду ним кримінальної справи за обвинуваченням ОСОБА_1, ОСОБА_2, ОСОБА_3, про видалення підсудного ОСОБА_1 із зали судового засідання до кінця судового розгляду справи та переведення підсудного ОСОБА_1 із слідчого ізолятора у м. Києві до дільниці слідчого ізолятора при Березанській виправній колонії № 95 для подальшого тримання під вартою. На момент надходження вказаного звернення до Комісії розгляд кримінальної справи тривав.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Лутковська В.В. процесуальні дії судді Бурбелі Ю.С. стосовно видалення підсудного ОСОБА_1 із зали судових засідань до кінця судового розгляду справи та переведення його до слідчого відділення при Березанській виправній колонії № 95 вважає такими, що є можливим порушенням прав підсудного ОСОБА_1 на захист, порушенням його права доступу до правосуддя. Автор звернення порушує питання перед Комісією про проведення перевірки відповідності судових рішень вимогам кримінального процесуального закону та статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, у випадку встановлення Комісією за її наслідками в діях судді ознак дисциплінарного проступку, вирішити питання про дисциплінарну відповідальність судді Бурбелі Ю.С.

Рішенням Комісії від 29 серпня 2012 року № 4820/дп-12 за зверненням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини стосовно судді Києво-Святошинського районного суду Київської області Бурбели Ю.С. відкрито дисциплінарну справу.

У жовтні 2013 року Голова ради суддів загальних судів Отрош І.О. за дорученням ради суддів загальних судів на виконання рішення вказаної ради суддів від 11 вересня 2013 року № 66 звернулася до Комісії зі зверненням, в якому йдеться про проведену радою суддів загальних судів перевірку, якою встановлено факти неналежної організації проведення судового провадження та невжиття суддею Бурбелою Ю.С. відповідних заходів щодо розгляду кримінальної справи за обвинуваченням ОСОБА_1, ОСОБА_2, ОСОБА_3 у розумні строки. Поручено питання перед Комісією про перевірку відповідності дій судді Бурбели Ю.С. під час розгляду ним зазначеної кримінальної справи вимогам кримінального процесуального закону щодо розумності строків розгляду.

Крім того, у листопаді 2013 року до Комісії надійшов депутатський запит народного депутата України VII скликання Гелевея О.І., в якому вказується на те, що адвокатом Туркіновим О.Ю. повідомлено депутата про безпідставність затримання та тримання під вартою ОСОБА_2, який на той час був депутатом Васильківської міської ради Київської області. Також у зверненні зазначено, що суддею Бурбелою Ю.С. не розглядаються клопотання захисників про зміну підсудному ОСОБА_2 виду запобіжного заходу на менш суворий. З огляду на викладені обставини народний депутат України VII скликання Гелевей О.І. просив Комісію перевірити викладені у зверненні факти та вжити заходи щодо зміни виду запобіжного заходу підсудному ОСОБА_2

Рішенням Комісії від 18 грудня 2013 року № 3554/дп-13 за зверненням Голови ради суддів загальних судів та народного депутата України VII скликання Гелевея О.І. відкрито дисциплінарну справу стосовно судді Києво-Святошинського районного суду Київської області Бурбели Ю.С.

Оскільки вказані вище дисциплінарні справи було відкрито стосовно однієї особи – судді Києво-Святошинського районного суду Київської області Бурбели Юрія Сергійовича з тих же підстав, а саме можливого порушення суддею норм процесуального права під час розгляду кримінальної справи за обвинуваченням: ОСОБА_1 у вчиненні злочинів, передбачених частиною 1 статті 14, частиною 2 статті 258, частиною 1 статті 258-2, частиною 1 статті 263 КК України; ОСОБА_3 у вчиненні злочинів, передбачених частиною 1 статті 14, частиною 3 статті 258-2, частиною 1 статті 263, частиною 1 статті 309 КК України; ОСОБА_2 у вчиненні злочинів, передбачених частиною 1 статті 14, частиною 3 статті 109, частиною 2 статті 258, частиною 1 статті 258-2, частиною 1 статті 263 КК України, рішенням Комісії № 402/дп-14 від 13 лютого 2014 року об'єднано дисциплінарні справи в одне дисциплінарне провадження.

Заслухавши доповідача, пояснення учасників дисциплінарного провадження, дослідивши матеріали дисциплінарної справи, Комісія дійшла висновку про відсутність в діях судді Києво-Святошинського районного суду Київської області Бурбели Ю.С. ознак дисциплінарного проступку.

Указом Президента України "Про призначення суддів" від 01 серпня 2007 року за № 676/2007 Бурбелу Ю.С. призначено суддею Києво-Святошинського районного суду Київської області строком на п'ять років.

Постановою Верховної Ради України від 7 червня 2012 року № 4919-VI суддю Бурбелу Ю.С. обрано суддею Києво-Святошинського районного суду Київської області безстроково.

Постановою Верховної Ради України від 05 березня 2015 року № 250-VIII визнано такою, що втратила чинність, Постанову Верховної Ради України від 07 червня 2012 року № 4919-VI в частині обрання на посаду судді Києво-Святошинського районного суду Київської області безстроково Бурбелі Ю.С., як таку, що прийнята в цій частині з порушенням вимог Конституції України.

Постановою Вищого адміністративного суду України від 26 травня 2015 року визнано незаконною Постанову Верховної Ради України 05 березня 2015 року № 250-VIII "Про визнання такою, що втратила чинність, Постанову Верховної Ради України "Про обрання суддів" в частині обрання на посаду судді безстроково Бурбелі Ю.С. У решті позовних вимог відмовлено.

Постановою Верховного Суду України від 01 грудня 2015 року (№ 21-1909а15) відмовлено у задоволенні заяви про перегляд постанови Вищого адміністративного суду України від 26 травня 2015 року.

Під час перевірки встановлено, що у провадженні судді Києво-Святошинського районного суду Київської області Бурбелі Ю.С. з 07 грудня 2011 року перебувала на розгляді кримінальна справа за обвинуваченням ОСОБА_1 у вчиненні злочинів, передбачених частиною 1 статті 14, частиною 2 статті 258, частиною 1 статті 258-2, частиною 1 статті 263 КК України, ОСОБА_3 у вчиненні злочинів, передбачених частиною 1 статті 14, частиною 3 статті 258-2, частиною 1 статті 263, частиною 1 статті 309 КК України, ОСОБА_2 у вчиненні злочинів, передбачених частиною 1 статті 14, частиною 3 статті 109, частиною 2 статті 258, частиною 1 статті 258-2, частиною 1 статті 263 КК України. Розгляд вказаної кримінальної справи тривав 2 роки. Станом на момент надходження звернень до Комісії, за результатами перевірки яких відкрито дисциплінарні справи стосовно суді Бурбелі Ю.С., розгляд кримінальної справи не було закінчено. Органами досудового слідства ОСОБА_1, ОСОБА_3 та ОСОБА_2, які, будучи активістами громадської організації "Патріот України" та членами громадського руху "Соціал-Націоналістична Асамблея" (СНА), обвинувачувалися у готуванні до вчинення терористичного акту, тобто підшукуванні та пристосуванні знарядь для вчинення вибуху, що створило небезпеку для життя та здоров'я людини, заподіяння значної майнової шкоди з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, з метою впливу на прийняття рішень, вчинення або невчинення дій органами державної влади та органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, а також для привернення уваги громадськості до певних політичних поглядів винного, за попередньою змовою групою осіб; у виготовленні та зберіганні з метою розповсюдження матеріалів з публічними закликами до вчинення терористичного акту.

Вироком Києво-Святошинського районного суду Київської області від 10 січня 2014 року, ухваленим під головуванням судді Бурбелі Ю.С., засуджено: ОСОБА_1 за вчинення сукупності злочинів, передбачених частиною 1 статті 14, частиною 2 статті 258, частиною 1 статті 258-2, частиною 1 статті 263 КК України,

на підставі статті 70 КК України до позбавлення волі строком на 6 років; ОСОБА_3 за вчинення сукупності злочинів, передбачених частиною 1 статті 14, частиною 2 статті 258, частиною 1 статті 258-2, частиною 1 статті 263, частиною 1 статті 309 КК України, на підставі статті 70 КК України до позбавлення волі строком на 6 років; ОСОБА_2 за вчинення сукупності злочинів, передбачених частиною 1 статті 14, частиною 3 статті 109, частиною 2 статті 258, частиною 1 статті 258-2, частиною 1 статті 263 КК України, на підставі статті 70 КК України до позбавлення волі строком на 6 років.

Ухвалою колегії суддів судової палати з кримінальних справ апеляційного суду Київської області від 13 січня 2015 року вирок Києво-Святошинського районного суду Київської області від 10 січня 2014 року щодо ОСОБА_1, ОСОБА_3, ОСОБА_2 в частині засудження їх за частиною 1 статті 14, частиною 2 статті 258, частиною 1 статті 258-2 КК України скасовано, а справу в цій частині закрито за недоведеністю їх участі у вчиненні злочину. В іншій частині вирок суду скасовано, а справу направлено прокурору Київської області для організації додаткового розслідування. З огляду на зміст вказаної ухвали апеляційного суду, підставою скасування вироку суду є однобічність і неповнота судового слідства та невідповідність висновків суду фактичним обставинам справи. З огляду судового рішення апеляційної інстанції, в апеляційній скарзі ОСОБА_1 наводив доводи, аналогічні тим, про які йдеться у зверненні Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лутковської В.В. щодо порушення права підсудного на захист під час судового розгляду справи судом першої інстанції, яке виявилось у видаленні його із зали судових засідань до кінця судового розгляду. Під час апеляційної перевірки вироку апеляційним судом не встановлено порушення права на захист ОСОБА_1, ОСОБА_3 і ОСОБА_2.

Зазначена кримінальна справа розглядалася у порядку, передбаченому КПК України у редакції 1960 року.

Відповідно до статті 272 КПК України (1960 року), якщо підсудний порушить порядок засідання або не підкориться розпорядженням головуєчого, останній попереджає підсудного про те, що в разі повторення ним зазначених дій його буде видалено з зали засідання. При повторному порушенні порядку судового засідання підсудного за ухвалою суду можна видалити з зали засідання тимчасово або на весь час судового розгляду справи.

Перевіркою встановлено, що під час судового розгляду кримінальної справи за обвинуваченням ОСОБА_1, ОСОБА_3, ОСОБА_2 постановою Києво-Святошинського районного суду Київської області від 22 травня 2012 року з ініціативи суду підсудного ОСОБА_1 видалено із зали судового засідання до кінця розгляду справи. Підставою такого рішення суду стало те, що підсудним ОСОБА_1, а також його захисником - адвокатом Мельник О.В., яку було усунуто від участі у справі, систематично порушувався порядок в залі судового засідання. Головуючим суддею Бурбелою Ю.С. неодноразово (17 разів) робилися зауваження підсудному ОСОБА_1 за порушення порядку в залі судового засідання, зокрема, щодо розмов без дозволу суду із учасниками процесу, подавання команд щодо їх поведінки в залі судового засідання, викрикуванні з місця, у тому числі реплік на адресу свідків і інших учасників процесу, виконанні під час слухання справи разом із іншими підсудними, захисниками та вільними слухачами, які

перебували у залі судових засідань, гімну України. У судовому засіданні 17 травня 2012 року двічі оголошувалися зауваження ОСОБА_1 за порушення порядку в залі судового засідання та неповагу до суду, які ним ігнорувалися. Порушення ОСОБА_1 порядку в судовому засіданні унеможлилювали вирішення судом питання про допуск перекладача та допит свідків. Зокрема, підсудний ОСОБА_1, не погоджуючись з рішенням суду про допит свідка ОСОБА_4, в порядку статті 292-1 КПК України, не зважаючи на решітку, намагався покинути залу судових засідань та закликав інших підсудних і захисників вчиняти аналогічні дії, на зауваження головуючого відповідав зухвало, наполягав на виконанні поставлених ним умов, голосно перекрикував головуючого, блокуючи дії суду з метою недопущення допиту вказаного вище свідка. Прослуховуванням диску звукозапису судового засідання, який міститься в матеріалах дисциплінарної справи, встановлено, що в судовому засіданні, яке відбувалося 17 травня 2012 року, головуючим суддею Бурбелою Ю.С. роз'яснювалося підсудному ОСОБА_1 про неприпустимість порушення порядку в судовому засіданні та попереджено підсудного про те, що в разі повторення ним зазначених дій його буде видалено з зали засідання. У відповідь підсудний ОСОБА_1 висловився "Та видаляйте!", що свідчить про усвідомлення підсудним попередження головуючого судді. Отже, матеріали дисциплінарної справи свідчать про те, що суддею Бурбелою Ю.С. виконано вимоги, передбачені статтею 272 КПК України, щодо застосування заходів до порушників порядку судового засідання. Однак, підсудний ОСОБА_1 продовжував порушувати порядок в залі судового засідання, незважаючи на зазначене попередження, навіть під час з'ясування судом думки учасників судового процесу про можливість видалення підсудного ОСОБА_1 із зали судового засідання за порушення порядку.

Крім того, суддею Бурбелою Ю.С., з метою забезпечення права підсудного ОСОБА_1 на захист, у постанові суду від 22 травня 2012 року визнано участь у справі захисника підсудного ОСОБА_1 обов'язковою, постановлено, у випадку, коли підсудний ОСОБА_1 чи його родичі протягом встановленого законодавством строку, не запросять іншого захисника, крім усунутої від участі у справі адвоката Мельник О.В., призначити йому захисника через адвокатське об'єднання. Під час відсутності підсудного ОСОБА_1 в судовому засіданні його захист здійснювався адвокатами Суткевичем О.О. та Ніцу І.Г. Вирок Києво-Святошинського районного суду Київської області від 10 січня 2014 року проголошено за участі в судовому засіданні підсудного ОСОБА_1. З матеріалів дисциплінарного провадження убачається, що суд дійшов обґрунтованого висновку про протиправність поведінки підсудного, яка була спрямована на унеможливлення допиту свідка ОСОБА_4 та інших свідків. Таке рішення суду не суперечить вимогам статті 272 КПК України (1960 року).

Судом апеляційної інстанції під час перевірки кримінальної справи в апеляційному провадженні не встановлено порушення права на захист підсудного ОСОБА_1. З огляду на зміст ухвали колегії суддів з кримінальних справ апеляційного суду Київської області від 13 січня 2015 року підставами скасування вироку суду першої інстанції є однобічність, неповнота досудового і судового слідства та невідповідність висновків суду фактичним обставинам справи.

Постановою Києво-Святошинського районного суду Київської області від 18 червня 2012 року під головуванням судді Бурбелі Ю.С. задоволено клопотання

прокурора та ухвалено перевести підсудного ОСОБА_1 із СІЗО Управління ДДУ з ПВП в м. Києві та Київській області до дільниці слідчого ізолятора при Березанській виправній колонії № 95 Київської області для подальшого тримання під вартою. Підставами внесення до суду клопотання прокурора стала інформація управління Служби безпеки України в Київській області за результатами проведення відповідних оперативних заходів, згідно з якою підсудний ОСОБА_1, перебуваючи у СІЗО м. Києва та Київської області має можливість спілкуватися зі своїм оточенням за допомогою стільникового зв'язку та мережі Інтернет. За вказаною оперативною інформацією ОСОБА_1 координував діяльність членів громадської організації "Патріот України" з метою організації масових заходів поблизу приміщення Києво-Святошинського районного суду Київської області, координував наклепницьке висвітлювання ходу судового розгляду у засобах масової інформації з метою вчинення тиску на суд, свідків, перешкоджанню повному, всебічному розгляду справи.

Відповідно до пункту 10.2 Наказу Державного департаменту України з питань виконання покарань від 20 вересня 2000 року № 192 " Про затвердження нормативно-правових актів з питань тримання і поведінки осіб, узятих під варту, і засуджених у слідчих ізоляторах Державного департаменту України з питань виконання покарань" у редакції, що діяла на момент розгляду кримінальної справи Києво-Святошинським районним судом Київської області, переведення осіб, узятих під варту, з одних слідчих ізоляторів до інших здійснювалося за розпорядженням осіб та органів, у провадженні яких перебувала справа. У даному випадку - суддею Києво-Святошинського районного суду Київської області, у провадженні якого перебувала справа на розгляді. Переведення осіб, які утримуються під вартою з одних слідчих ізоляторів до інших не є заходами стягнення, що застосовуються до таких осіб.

Щодо доводів звернення Голови ради суддів загальних судів стосовно невжиття суддею Бурбелою Ю.С. заходів щодо розгляду справи у розумні строки перевіркою встановлено таке. З огляду на матеріали перевірки, дані довідки про рух справи, лист голови Києво-Святошинського районного суду Київської області Лисенка В.В., який на час розгляду справи був головою суду, письмових пояснень судді Бурбелі Ю.С., убачається, що суддею Бурбелою Ю.С. вживались усі можливі процесуальні дії для судового розгляду справи за обвинуваченням ОСОБА_1, ОСОБА_3, ОСОБА_2 у розумні строки. Розгляд справи тривав два роки. На строки розгляду кримінальної справи вплинули об'єктивні чинники, зокрема: складність та великий об'єм кримінальної справи (16 томів досудового слідства та 6 судових томів), велика кількість учасників процесу (троє підсудних, сім захисників, не враховуючи 7 захисників, які брали участь у розгляді справи, але які були усунені судом, або від них відмовилися підсудні), велика кількість свідків. На строки розгляду вплинуло й вчинення стороною захисту та прихильників підсудних, зокрема народних депутатів України, дій, спрямованих на затягування судового розгляду справи, здійснення тиску на суд та свідків. До деяких свідків у даній справі за їх заявами суд вимушений був застосувати заходи безпеки та проводити їх допит за допомогою технічних засобів, коли вони перебували в іншому приміщенні, а також проводити частково судовий розгляд у закритому судовому засіданні. Судові засідання у справі неодноразово відкладалися через відмову народних депутатів України Ілленка А.Ю., Сиротюка Ю.М., Мохника А.В. залишити залу судових засідань, де відбувався

закритий розгляд справи, а також у зв'язку із порушенням громадського порядку в залі судових засідань. Також на строки розгляду вплинуло й велике навантаження судді Бурбелі Ю.С. щодо розгляду ним кримінальних справ. Залишок справ, що були у провадженні судді станом на 01 січня 2012 року становив 72 кримінальні справи. Залишок справ, що перебували у провадженні судді станом на 01 січня 2013 року, становив 55 кримінальних справ. У 2012 році суддею закінчено провадженням 112 кримінальних справ, стосовно 130 осіб. Станом на 31 жовтня 2013 року суддею Бурбелою Ю.С. закінчено судовий розгляд у 100 кримінальних провадженнях, стосовно 112 осіб. У справі за обвинуваченням ОСОБА_1, ОСОБА_3, ОСОБА_2 станом на 13 жовтня 2013 року проведено 60 судових засідань. Причинами відкладення судового засідання та оголошення у ньому перерв були також: неявка захисників (шість разів), недоставка підсудних конвойним підрозділом, двічі через порушення, яке було допущено присутніми у залі судових засідань народними депутатами, невиконання ними вимог головуючого у справі; у зв'язку з необхідністю виклику свідків, експертів, у зв'язку з закінченням робочого дня. Крім того, 6 разів розгляд справи було відкладено у зв'язку із перебуванням судді Бурбелі Ю.С. у нарадчій кімнаті у зв'язку з розглядом ним інших кримінальних справ. Отже, перевіркою не встановлено даних, які б вказували на невжиття суддею Бурбелою Ю.С. відповідних заходів щодо розгляду справи протягом розумних строків. Перевіркою доводів звернення народного депутата України VII скликання Гелевея О.І. щодо нерозгляду клопотань захисту про зміну виду запобіжного заходу підсудному ОСОБА_2 встановлено, що такі доводи безпідставні. Протягом судового розгляду справи судом неодноразово розглядалися клопотання захисників про зміну запобіжного заходу підсудним, зокрема ОСОБА_2 У задоволені клопотань захисту відмовлено через тяжкість інкримінованого підсудному злочину проти громадської безпеки, передбаченого частиною 1 статті 14, частиною 2 статті 258 КК України, санкцією якого передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк 12 років. Зокрема, судом було визнано у постанові суду від 21 травня 2012 року, що підстави, через які кожному з підсудних обраний запобіжний захід у виді тримання під вартою, не відпали і менш суворий вид запобіжного заходу ніж тримання під вартою може не забезпечити явку підсудних до суду.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України діє у межах повноважень, визначених Законом України "Про судоустрій і статус суддів", у відповідності до якого не вправі надавати оцінку процесуальним діям суддів щодо розгляду конкретних справ і перевіряти законність та обґрунтованість судових рішень, оскільки такими повноваженнями наділені суди апеляційної та касаційної інстанцій.

Рішенням Конституційного Суду України № 2рп/2011 від 11.03.2011 визначено, що давати оцінку процесуальним діям суддів щодо розгляду конкретної справи може лише апеляційна та касаційна інстанція при перегляді судових рішень.

Перевіркою не підтверджено доводи авторів звернень про вчинення суддею Києво-Святошинського районного суду Київської області Бурбелою Ю.С. дій, які є підставами для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності відповідно до вимог статті 83 Закону України "Про судоустрій та статус суддів" у редакції 2010 року. Згідно з наданою головою Києво-Святошинського районного суду Київської області характеристикою, суддя Бурбела Ю.С. характеризуються позитивно.

Керуючись статтями 83-86, 91, 97 Закону України "Про судоустрій і статус суддів",
Комісія

вирішила:

провадження у дисциплінарній справі стосовно судді Києво-Святошинського районного суду Київської області Бурбелі Юрія Сергійовича за зверненнями Уповноваженого з прав людини Лутковської В.В., Голови ради суддів загальних судів та народного депутата України VII скликання Гелевея О.І. припинити.

Головуючий

М.В. Патрюк

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

А.О. Заріцька

П.С. Луцюк

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

В.Є. Устименко

Т.С. Шилова

С.О. Щотка